

**15. SLOVENSKI
KONGRES**

**O PROMETU
IN PROMETNI
INFRASTRUKTURI**

DARS

Direktiva o evrovinjeti in financiranje slovenske prometne infrastrukture

Emilija Erent, DARS

DARS

v letu 2021

- Zaposleni 1.234
- Avtocestne baze 9 + 7
- Centri za nadzor in upravljanje prometa 4
- Prihodki (v mio EUR) 489,3 mio EUR
- Cestninski prihodki (%) 93%
- Dolžina AC in HC 624,9 km
  - % v cestnem omrežju RS 9,5 %
- Prometno delo na AC in HC 7.015 mio v. km
  - % v prometnem delu RS 51 %

Uvod

- Direktiva 1999/62/ES
- zadnje dopolnitve v marcu 2022
  - cestninjenje lahkih vozil
  - zaračunavanje emisij CO₂
  - zunanji stroški

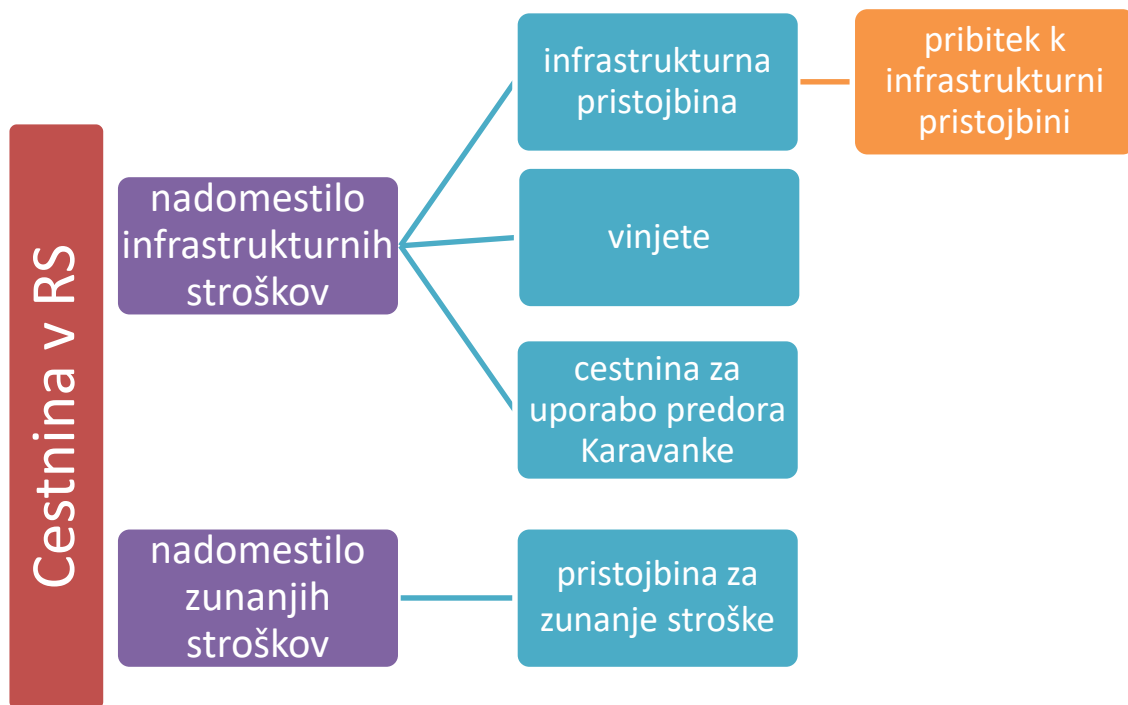
Vsebina

- 1 Določanje višine cestnine
- 2 Pribitek za financiranje drugega tira
- 3 Doseganje ciljev zelenega dogovora
- 4 Slovenske vinjete

1

Cestnine in uporabnine

Zakon določa, da **vlada predpiše višino cestnine**:

- za vozila nad 3.500 kg NDM (prevozna razdalja)

in

- za vozila do vključno 3.500 kg NDM (čas uporabe)

na tak način, da **cestnina pokriva stroške cestninskih cest** ali njihovega jasno določenega dela.

Stroški cestninskih cest

Temeljna načela

- Višina cestnine je odvisna od stroškov cestninskih cest.
- Nadomestilo infrastrukturnih stroškov se zaračunava (le) za infrastrukturo, ki je (že) na razpolago uporabnikom.
- Stroški se porazdelijo med vse razrede vozil v cestninskem sistemu na podlagi količine prometa.

Zato ...

- Če infrastrukture ne poplačamo s cestninami v njeni življenjski dobi, je kasneje ne moremo.
- Ob nespremenjenih stroških in rasti prometa se cestnina zniža.
- Ob nespremenjenem prometu in rasti stroškov se cestnina zviša.
- Težka/lahka vozila ne morejo prevzemati več kot samo svojih stroškov.

Vpliv novih odsekov na cestnino

- zahtevnejši teren, manj lokalnega in tranzitnega prometa
- porazdelitev (nad)povprečnih stroškov cestninskih cest na celotno cestninsko območje RS
- če ni drugih sprememb – več prometa, drugi viri financiranja – potreben dvig cestnine

2

Pribitek za financiranje drugega tira

- sklep Evropske komisije, ki potrjuje da predlagani načrt izpolnjuje potrebne pogoje
- 1. januar 2019 – 31. december 2052
- višina pribitka: 15% in 5% ponderirane povprečne infrastrukturne pristojbine
- prilivi od pribitka odvisni od količine prometa, strukture, višine cestnine
  - 46,7 mio EUR (do avg 2022)
  - 1,06 mio EUR na mesec v povprečju
- novo v direktivi

3 Evropski zeleni dogovor in cestninjenje

- promet - četrtnina emisij toplogrednih plinov v EU
- največji delež teh emisij povzroča cestni promet, v zadnjih 30 letih + 30 %
- Obvezno zaračunavanje CO₂ do 25. marca 2024

zaračunavanje
CO₂

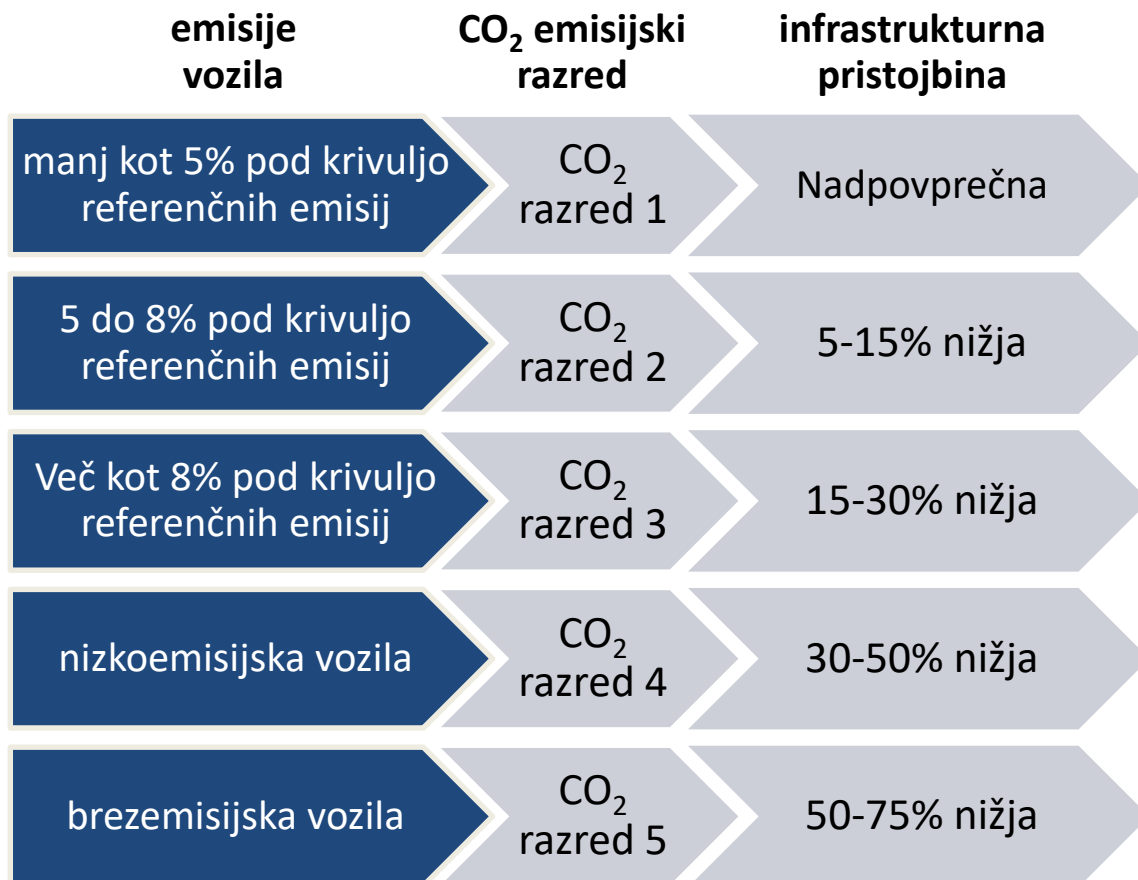
razlikovanje
infrastrukturalne
pristojbine

uvedba pristojbine za
zunanje stroške za
emisije CO₂

Infrastrukturna pristojbina glede na CO₂

- **krivulja zmanjševanja emisij CO₂** predvideva za referenčne emisije:
  - 2,5 % letno zmanjšanje v letih od 2019 do 2025 in
  - 3 % letno zmanjšanje v letih od 2025 do 2030
- **emisijski razred EURO** – razlikovanje ostane ali pa se ukine
- ozadje: zahteve do proizvajalcev vozil

Pristojbina za zunanje stroške

emisij CO₂

- alternativni način zaračunavanja emisij CO₂
- obvezne so referenčne vrednosti iz direktive
- 2 – 9,1 centov na km
- visoka podražitev za obstoječi vozni park
- prihodek proračuna RS

onesnaževanja zraka in obremenitev s hrupom

- obvezna uvedba pristojbine do 25. marca 2026
- referenčne vrednosti iz direktive se zaračuna polno ali delno
- visoka podražitev, če se uvede polna
- prihodek proračuna RS

4

Slovenske vinjete

- direktiva v letu 2022 prvič neposredno posegla tudi na področje cestninjenja lahkih vozil, posredno že prej
- prodaja vinjet: 66% – 84% pokritje stroškov cestninskih cest
- uporabnina (plačilo za uporabo ceste za določen čas)
- Prehodno obdobje do 25. marca 2030
  - predpisana razmerja med ceno letne vinjete in vinjetami krajših ročnosti
  - dnevna vinjeta

Nova evropska regulacija cen vinjet

- cene slovenskih vinjet spoštujejo razmerja cen, ki so (bila) v Direktivi o evrovinjeti določena za tovorna vozila
- razlike med cenami letnih in kratkoročnih vinjet naj se povečajo (Evropske komisija) - cena slovenske letne vinjete bo postala prenizka glede na obstoječe cene tedenskih vinjet
- Obvezna cenovna razmerja

letna	2-mesečna	mesečna	10-dnevna	tedenska	dnevna
100	30	19	12	11	9

Kaj to pomeni za nas?

- znižanje prihodkov, če letne vinjete ostanejo nespremenjene – manjša pokritost stroškov - ali podražitev cene letnih vinjet
- primer za osebna vozila – cestninski razred 2A

Cene vinjet	letne	mesečne	tedenske	dnevne
trenutno veljavno	110,00 €	30,00 €	15,00 €	/
Direktiva o evrovinjeti	130,00 €	24,70 €	14,30 €	11,70 €

Zaključek

Direktiva o evrovinjeti nalaga upravljalcem avtocest večjo odgovornost za razogljičenje prometa.

To ne sme ogroziti pokrivanja infrastrukturnih stroškov avtocest s strani uporabnikov skozi življenjsko dobo infrastrukturnih elementov.

Razkoraka med stroški in cestninskimi prihodki kasneje ni mogoče pokriti z lastnimi sredstvi – cestnino - in bo postal breme davkoplačevalcev.

Ob danem prometu, domačem in tranzitnem, ima država v rokah potrebno orodje – fleksibilno cestninsko politiko.